

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ 2021 г.

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ за 2021 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** за 2021 г. са в размер на **52 340,1 млн. лв., което представлява 103,5 % спрямо актуализираните годишни разчети² към ЗДБРБ за 2021 година.** Съпоставени с предходната година постъпленията нарастват с 8,0 млрд. лв. (18,1 %). Ръст се отчита, както при данъчните приходи, така и при неданъчните постъпления и приходите в частта на помощите и даренията, където постъпват основно грантовете по програмите и фондовете на ЕС и други безвъзмездни средства. Спрямо актуализираните разчети по КФП към ЗДБРБ за 2021 г. от септември 2021 г. се отчита преизпълнение на годишния план с близо 1,8 млрд. лева.

В частта на приходите по националния бюджет най-значителен номинален ръст спрямо предходната година има при данъчно-осигурителните приходи (5,0 млрд. лв.). Съпоставено с актуализираните разчети към ЗДБРБ за 2021 г. превишение на плана за годината има при повечето от основните данъци и при приходите от здравноосигурителни вноски.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **40 876,3 млн. лв.,** което представлява 103,7 % спрямо разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски формират 78,1 % от общите постъпления по КФП за годината.

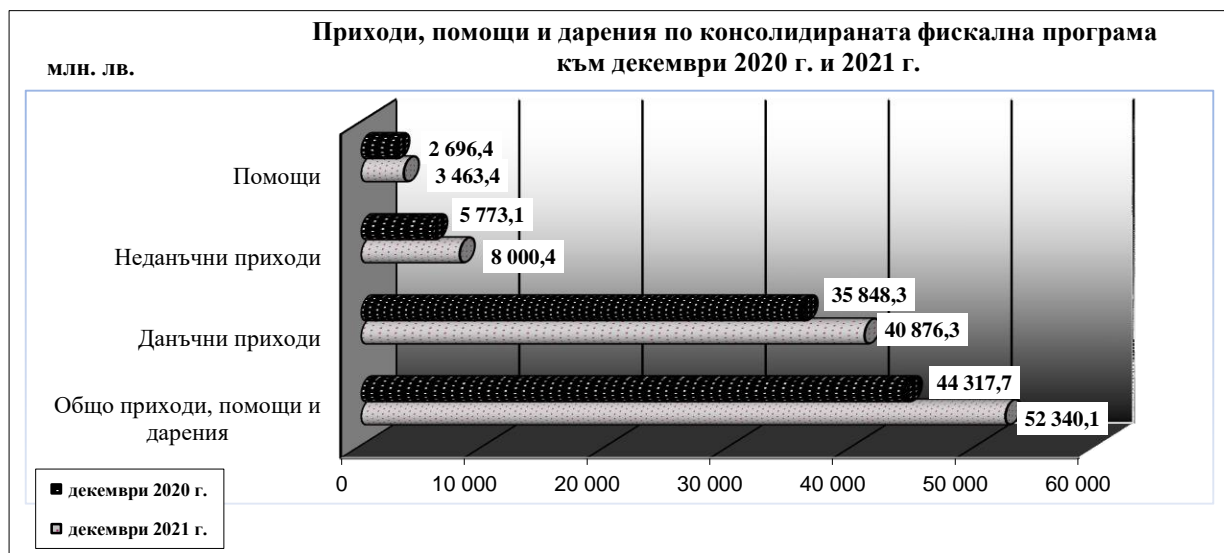
Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 8 258,4 млн. лв., което представлява 107,4 % спрямо разчета за 2021 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 18 976,3 млн. лв., което представлява 104,2 % спрямо предвидените в ЗДБРБ за 2021 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 411,7 млн. лв., което представлява 113,4 % спрямо годишния разчет. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 12 229,9 млн. лв. или 99,6 % от разчета за 2021 година.

Неданъчните приходи са в размер на **8 000,4 млн. лв.,** което представлява 118,4 % спрямо годишните разчети и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. През месец април 2021 г. постъпиха приходи с еднократен за годината ефект в размер на 660 млн. лв. с ДДС, които представляват първоначално концесионно възнаграждение за държавата от концесията на Летище София. Постъпленията от продажба на квоти за емисии на парникови газове за 2021 г. са в размер на 1 629,3 млн. лв., като нарастват със 751,4 млн. лв. (85,6 %) спрямо 2020 г.

Приходите от **помощи и дарения** за 2021 г. са в размер на **3 463,4 млн. лева.**

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2021 г. (обн., ДВ, бр. 104 от 08.12.2020 г., изм., бр. 77 от 16.09.2021 г.).

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към декември 2021 г. възлизат на **56 250,5 млн. лв.**, което е 102,0 % спрямо актуализирания разчет за годината. Превਿશението на разчета към ЗДБРБ за 2021 г. се дължи основно на одобрените от Народното събрание по реда на чл. 26, ал. 10 от Закона за публичните финанси допълнителни разходи и трансфери по държавния бюджет в общ размер на 1,2 млрд. лв. за сметка на изпълнение на данъчните приходи.

Отчита се значителен ръст на разходите спрямо предходната година (17,6 на сто), който е свързан, от една страна, с по-ниската база през 2020 г., когато отчетените разходи за борба с пандемията от COVID-19 бяха значително по-ниски, докато през 2021 г. тези разходи са съществени и са за цяла година, и от друга страна - на политиката по доходите, политиките в социалната сфера и по-високите разходи за администрацията, заложені в ЗДБРБ за 2021 година.

Разгледани по икономически елементи, най-значително нарастване се отчита при социалните и здравноосигурителните разходи. В частта на разходите за пенсии са изразходени 1,7 млрд. лв. за добавки към пенсиите на всички пенсионери (в размер на 50 лева за месеците от януари до септември и 120 лева за месеците от октомври до декември). Освен това, в изпълнение на Решение на Народното събрание от 23.12.2021 г. за одобряване на допълнителни разходи и трансфери по държавния бюджет за 2021 г. за сметка на изпълнение на данъчните приходи за 2021 г. (ДВ, бр. 110 от 24.12.2021 г.) бяха обезпечени 750 млн. лв. за изплащане на добавки към пенсиите на всички пенсионери в размер на 60 лева за първите шест месеца на 2022 г. Наред с това, влияние върху разходите за пенсии оказа и увеличението на размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст и на максималния размер на пенсията от началото на годината, базов ефект от увеличението на пенсиите през юли 2020 г., както и увеличението от месец юли 2021 година. Във връзка с посочените фактори разходите за пенсии отчитат номинален ръст спрямо 2020 г. от 3,1 млрд. лева.

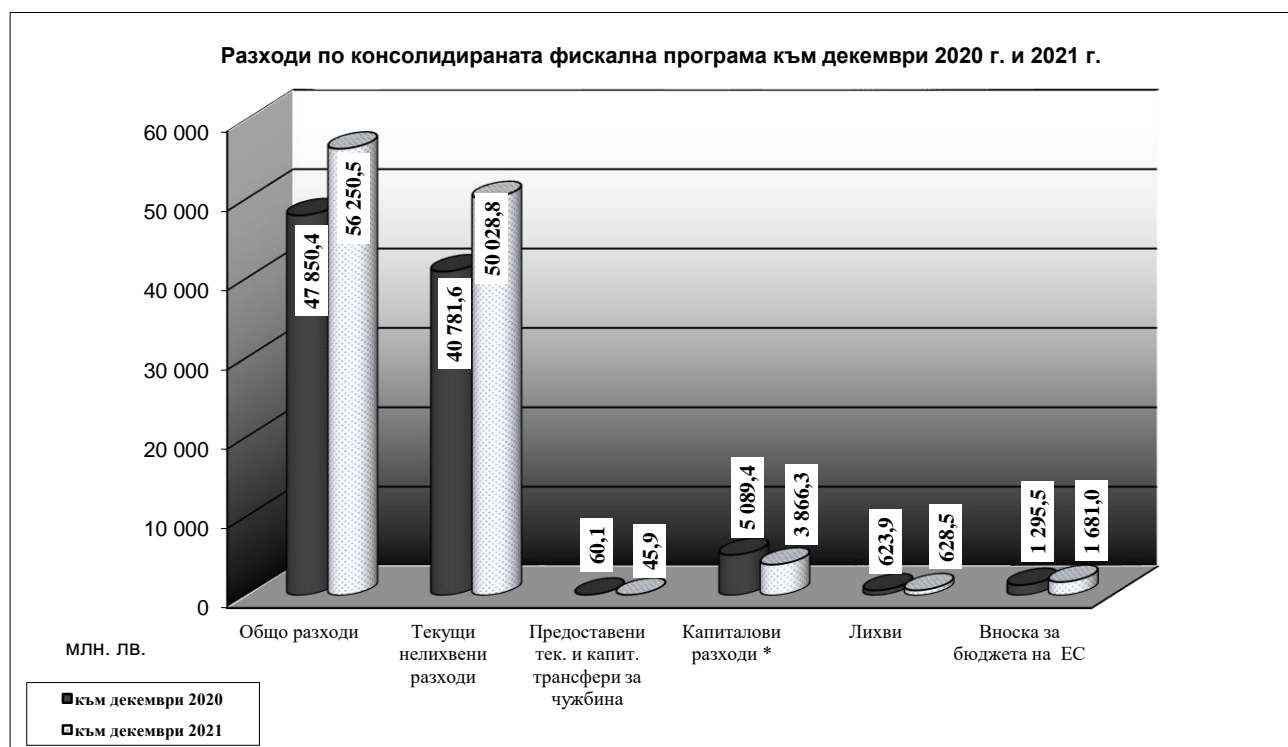
В частта на здравноосигурителните разходи се отчита нарастване с 0,6 млрд. лв., свързано с по-високите разходи за борба с пандемията и въведените механизми за финансиране на здравните заведения по време на действието на извънредна епидемична обстановка: разходи за медикаменти, тестове, консумативи и предпазни средства, средства за подкрепа на персонала на първа линия в борбата с COVID-19, заплащане на изпълнителите на медицинска помощ за поставяне на ваксини срещу COVID-19, месечна добавка към възнагражденията на лекарите в размер на 600 лв., на специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ в размер на 360 лв. и на санитарни в размер на 120 лв. и други.

Значителен номинален ръст от близо 2,7 млрд. лв. се отчита и при разходите за субсидии за нефинансови предприятия, за което допринасят основно плащанията по Програма за компенсиране на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия, разходите на Фонд

„Сигурност на електроенергийната система“, плащанията по мярката „60/40“, мярката „80/20“, мярката „Запази ме“, мярката „Подкрепа чрез оборотен капитал за малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки“, администрирана от НАП, и други. През 2021 г. се изпълнява Програма за компенсиране на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия, одобрена с Решение № 739 на Министерския съвет от 2021 г., изменена с Решения № 771 и № 885 на Министерския съвет от 2021 г. и Програма за компенсиране на разходите на операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи, одобрена с Решение № 893 на Министерския съвет от 2021 г., като се предвижда двете програми да продължат да се прилагат до март 2022 г. Възможно е програмите да бъдат преработени и допълнени. В тази връзка обезпечените средства за компенсиране на небитовите потребители на електрическа енергия за справяне с последиците от съществените и неблагоприятни колебания на цените на електрическата енергия до края на 2021 г. са в общ размер на над 1,3 млрд. лв., вкл. 0,45 млрд. лв. в изпълнение на Решение на Народното събрание за одобряване на допълнителни разходи и трансфери по държавния бюджет за 2021 г. за сметка на преизпълнението на данъчните приходи за 2021 г., за плащания през първото тримесечие на 2022 година. Ръст спрямо 2020 г. се отчита и в частта на предоставените субсидии за болнична помощ, където разходите нарастват с 0,2 млрд. лева

Нелихвените разходи за 2021 г. са в размер на 53 941,0 млн. лв., което представлява 101,9 % спрямо годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 50 028,8 млн. лева. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 3 866,3 млн. лева. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 45,9 млн. лева. **Лихвените плащания** са в размер на 628,5 млн. лв. (95,6 % от планираните за 2021 година).

Отчетените разходи по основните разходни групи за 2020 г. и 2021 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.12.2021 г. от централния бюджет, възлиза на **1 681,0** млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (**Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053** на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; **Регламент (ЕС, Евратом)**

2021/768 на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; **Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804** на Съвета от 17 май 2016 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770** на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нерещиклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база брутен национален доход и **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/769** на Съвета от 30 април 2021 година за изменение на Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от данък добавена стойност).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма за 2021 г. е **отрицателно** в размер на **3 910,4 млн. лв.** (3,0 % от прогнозния БВП), и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 4 033,5 млн. лв. и превишение на приходите над разходите по европейските средства в размер на 123,1 млн. лв. За сравнение заложеният максимален размер на дефицита в актуализираните разчети към ЗДБРБ за 2021 г. е 4 604,2 млн. лева.

Основен фактор за постигнатото подобрене на дефицита е по-доброто изпълнение на приходите. Преизпълнението на актуализираните годишни разчети при повечето от основните данъци бе причина правителството да предложи, а Народното събрание да одобри със свое решение, допълнителни ресурси в размер на 1,2 млрд. лв. за сметка на преизпълнение на данъчните приходи по държавния бюджет за обезпечаване на приоритетни мерки за подкрепа на пенсионерите и за компенсиране на бизнеса поради високите цени на електрическата енергия и природния газ. По този начин бяха допълнени вече одобрените мерки с актуализацията на бюджета от септември 2021 г., които обезпечиха ресурс за мерки за борба с пандемията чрез подкрепа на бизнеса и продължаване подпомагането на най-уязвимата група - пенсионерите през последното тримесечие на годината. Не на последно място с актуализацията на бюджета бяха одобрени и промени в Кодекса за социално осигуряване, които въведоха трайна норма, чрез която пенсиите на всички пенсионери бяха служебно преизчислени от НОИ при промяна на процента за всяка година осигурителен стаж без превръщане в пенсионната формулата от 1,2 на 1,35, считано от 25 декември 2021 г. От тази дата бе увеличен и минималният месечен размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст от 300 лева на 370 лева., което представлява увеличение с над 23 на сто. През цялата година продължиха да се изпълняват, при условията на действаща извънредна епидемична обстановка, и всички останали мерки за намаляване на негативните последствия от пандемията, в т.ч. мерки за подпомагане на бизнеса, подкрепа на пенсионерите и разбира се, на персонала на първа линия в борбата с пандемията, закупуване на медикаменти и ваксини и т.н. За реализирането на всички тези мерки бяха мобилизирани съществени по размер фискални стимули, които значително надвишават отчетените за 2020 г.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.12.2021 г. е **10,7 млрд. лв.**, в т.ч. 9,7 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,0 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Информация за структурата и вида на разходите за месец декември 2021 г.

Традиционно през месец декември са концентрирани значителни по размер разходи, които превишават отчетените през предходните месеци на годината. През последните 20 години, без изключение, включително и за годините, за които в годишен план е отчетен бюджетен излишък, размерът на разходите през месец декември е съществен. Статистическите данни на Министерството на финансите показват, че през всичките години след 2000 г. бюджетните разходи по КФП за декември превишават постъпленията за месеца и на месечна база е отчетен дефицит по КФП. Причините за това са различни, но основните са:

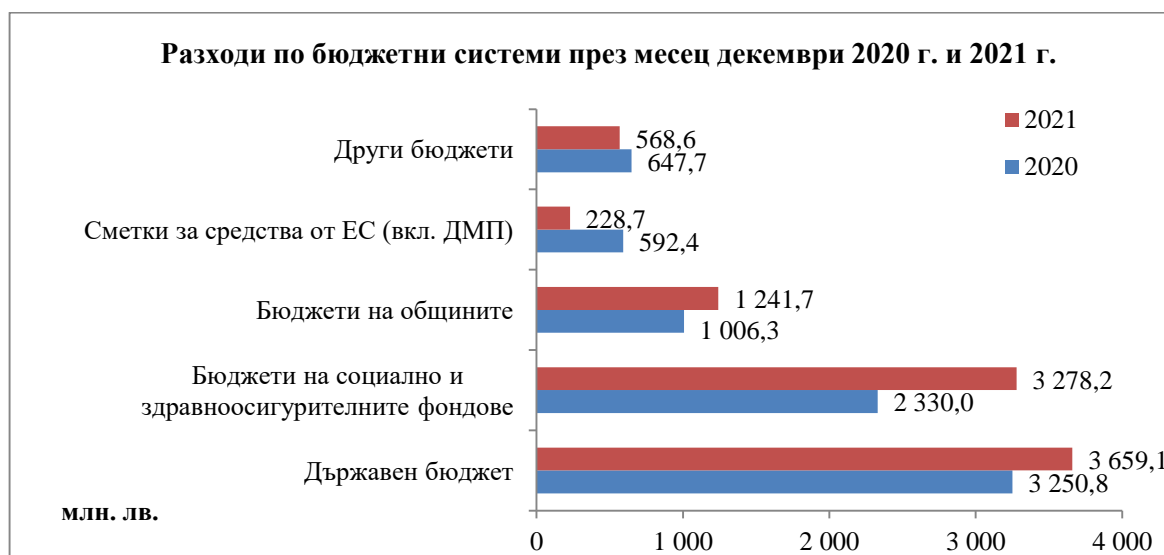
- Сезонният характер на редица разходи и тяхното нарастване през есенно-зимния период в рамките на одобрените разходи за годината;
- Сезонност при капиталовото строителство и ремонта на инфраструктурни обекти, във връзка със строителния сезон и процедурите по ЗОП;
- Преструктуриране на разходите и одобряване на допълнителни разходи за приоритетни политики, мерки и проекти;
- Одобряване на допълнителни разходи с решение на Народното събрание и/или с актуализация на бюджета и други.

Основната част (77,6 %) от разходите за месец декември 2021 г. са отчетени от две бюджетни системи – държавен бюджет (41,6 %) и бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (36,0 %). Следват отчетените разходи по бюджетите на общините (13,6 %), разходите по бюджетите по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от Закона за публичните финанси и Селскостопанската академия (6,2 %) и разходите по сметките за средства от ЕС (вкл. ДМП) - с относителен дял в общо разходите по КФП от 2,5 процента.

Относителен дял на разходите по бюджетни системи в общите разходи по КФП за декември 2021 г.

При съпоставянето на разпределението на разходите по КФП по бюджетни системи за месец декември 2020 г. и 2021 г. се очертават основните направления на извършените разходи през последния месец на годината.

Разгледани по бюджетни системи, най-значителен ръст на разходите за месец декември 2021 г. се отчита по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (ДОО, НЗОК, УПФ и

ФГВРС), които нарастват номинално с 948,2 млн. лв. спрямо декември 2020 г. Следват разходите по държавния бюджет - с ръст от 408,3 млн. лв. и разходите по бюджетите на общините, които нарастват с 235,4 млн. лв. спрямо последния месец на 2020 г. При разходите по други бюджети и сметки за средства от ЕС, съпоставено с декември 2020 г., се отчита намаление, с което общо разходите по КФП (без вноската в общия бюджет на ЕС) за декември 2021 г. нарастват с 1 149,1 млн. лв. спрямо отчетените за същия месец на 2020 г.

За нарастването на разходите по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове най-голям принос имат разходите за пенсии, които нарастват с 1 070,2 млн. лв., докато разходите за субсидии (основно разходи по мярката „60/40“) през декември 2021 г. са пониски. Поради тази причина общите разходи по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове нарастват номинално с 948,2 млн. лв. спрямо същия месец на 2020 г. Основната причина за отчетените по-високи разходи за пенсии през декември 2021 г. са извършените в изпълнение на Решение на Народното събрание от 23.12.2021 г. за одобряване на допълнителни разходи и трансфери по държавния бюджет за 2021 г. за сметка на преизпълнение на данъчните приходи по държавния бюджет за 2021 г. (ДВ, бр. 110 от 24.12.2021 г.) разходи към сметка за чужди средства на бюджета на ДОО в размер на 750 млн. лв. за изплащане на добавки към пенсиите за периода януари-юни 2022 г., както и 100 млн. лв. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите в размер на 75 лв. на всеки пенсионер, който е със завършен ваксинационен курс за COVID-19 или поставена първа доза ваксина за COVID-19 до 30 юни 2022 г. Освен това през декември 2021 г. изплатената добавка към пенсиите на всички пенсионери е в размер на 120 лева при 50 лв. за декември 2020 г. (при равни други условия разходите за тази добавка към пенсиите за декември 2021 г. са с близо 150 млн. лв. по-високи в сравнение с декември 2020 г.). Върху разходите за пенсии влияние оказва и базовият ефект от увеличението от юли 2021 г. Поради посоченото, разходите по бюджета на ДОО за последния месец на 2021 г. отчитат значителен ръст, както спрямо отчетените за декември 2020 г., така и спрямо предходните месеци на 2021 г.

В частта на разходите по държавния бюджет ще съпоставим разходите на 10-те министерства и самостоятелни бюджети с най-високи разходи за декември 2021 г. с отчетените от тези разпоредители през декември 2020 г.

МИНИСТЕРСТВА И САМОСТОЯТЕЛНИ БЮДЖЕТИ ПО ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ С НАЙ-ВИСОКИ РАЗХОДИ ЗА МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ 2021 г.	дек.20 (млн. лв.)	дек.21 (млн. лв.)	Изменение (млн. лв.)
МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА	19,2	1 316,4	1 297,3
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА	129,1	343,4	214,3
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО	547,4	228,1	-319,3
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ	213,3	247,7	34,3
МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА	468,8	242,1	-226,8
МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО	780,9	183,0	-597,8
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	108,0	128,5	20,5
МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА, ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И СЪОБЩЕНИЯТА	37,0	114,3	77,2
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА	117,3	113,2	-4,1
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ	86,1	89,5	3,4
ОБЩО ЗА ПОСОЧЕНИТЕ ПРБ	2 507,2	3 006,2	499,1
ОБЩО РАЗХОДИ ПО ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ (БЕЗ ВНОСКА В ЕС)	3 250,8	3 659,1	408,3
% РАЗХОДИ НА 10-ТЕ ПРБ ОТ ОБЩИТЕ РАЗХОДИ ПО ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	77,1%	82,2%	

Посочените първостепенни разпоредители с бюджет (ПРБ) формират 82,2% от разходите по държавния бюджет за декември 2021 година. С най-голям размер на разходите за декември 2021 г. е Министерството на енергетиката (1 316,4 млн. лв.), което е свързано с:

- изплащане през декември на дължими за периода от 1 октомври 2021 г. до 30 ноември 2021 г. компенсация по Програмата за компенсиране на небитовите крайни клиенти на

електрическа енергия, одобрена с Решение № 739 на Министерския съвет от 2021 г., изменена с Решения № 771 и № 885 на Министерския съвет от 2021 г. и разход към сметка за чужди средства през месец декември 2021 г., на тези които ще бъдат изплатени до 28 февруари 2022 г., вкл. и по Програмата за компенсиране на разходите на операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи, одобрена с Решение № 893 на Министерския съвет от 2021 г. (общо в размер на 0,86 млрд. лв., вкл. 410 млн. лв., одобрени с Постановление № 476 на Министерския съвет от 2021 г.);

- разход към сметка за чужди средства на Министерство на енергетиката във връзка с одобрените допълнителни разходи (450 млн. лв.) по държавния бюджет в изпълнение на Решение на Народното събрание от 23.12.2021 г. за одобряване на допълнителни разходи и трансфери по държавния бюджет за 2021 г. за сметка на преизпълнение на данъчните приходи по държавния бюджет за 2021 г. (ДВ, бр. 110 от 24.12.2021 г.) за изплащане на компенсации за високите цени на електрическата енергия и природния газ през първото тримесечие на 2022 г. (0,45 млрд. лв.).

На следващо място сред първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет, при които се отчита значителен ръст на разходите за декември 2021 г. спрямо декември 2020 г. са разходите на Министерството на труда и социалната политика. По бюджета на министерството са отчетени общо разходи за декември 2021 г. в размер на 343,4 млн. лв., в т.ч. 219,4 млн. лв. за мерки и социална подкрепа на правоимащите лица и семейства, с оглед недопускане на социално напрежение в сложната епидемична и икономическа обстановка в страната. Имено в това направление са отчетени и по-високи разходи спрямо същия месец на предходната година, с което на съпоставима база общите разходи на Министерството на труда и социалната политика през декември 2021 г. са по-високи с 0,2 млрд. лв. спрямо отчетените за декември 2020 г. Ръст на съпоставима база за декември 2021 г. се отчита също и по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, който е свързан с извършването на разходи за сметка на одобрените с разчетите към ЗИД на ЗДБРБ за 2021 г. (ДВ, бр. 77 от 16.09.2021 г.) средства за подпомагане на автобусните и въздушните превозвачи по чл. 1, ал. 5, т. 6 на ЗДБРБ за 2021 г. По-високи са и разходите по бюджетите на Министерството на вътрешните работи, Висшия съдебен съвет и други.

От друга страна, съпоставено с декември 2020 г. се отчита намаление на разходите за декември 2021 г. при редица ПРБ по държавния бюджет. Най-значително намаление се отчита при разходите по бюджета на МРРБ (с 597,8 млн. лв.), във връзка с одобрени допълнителни средства със ЗДБРБ за 2021 г. (ДВ, бр. 104 от 8.12.2020 г.) по бюджета на МРРБ за 2020 г. за финансиране на инфраструктурни обекти в размер на около 0,8 млрд. лева. Съществено намаление се отчита и по бюджета на Министерството на здравеопазването (с около 319,3 млн. лв.), което основно е свързано с разход към сметка за чужди средства на министерството за закупуване на ваксини, медикаменти и други разходи, свързани с пандемията от COVID-19, извършен през декември 2020 г.

От изложеното е видно, че основните направления, по които нарастват разходите за декември 2021 г. спрямо отчетените за същия месец на предходната година са социалната сфера и прилаганите през 2021 г. нови програми за компенсиране на небитовите потребители на електрическа енергия за справяне с последиците от съществените и неблагоприятни колебания на цените на електрическата енергия.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към декември 2021 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2021 г. ⁵	Отчет 2021 г.	Изпълнение спрямо закон 2021 г.
Общо приходи, помощи и дарения	28 942,8	30 921,1	106,8%
-Данъчни приходи	25 992,7	27 336,5	105,2%
Корпоративни данъци	2 975,0	3 406,4	114,5%
ДДФЛ	4 692,6	4 839,3	103,1%
ДДС	12 277,5	12 978,5	105,7%
Акцизи	5 640,5	5 659,8	100,3%
Данък в/у застрахователните премии	50,0	48,3	96,6%
Мита и митнически такси	241,3	289,7	120,1%
Други данъци	115,8	114,5	98,9%
-Неданъчни приходи	2 950,1	3 130,9	106,1%
-Помощи и дарения	0,0	453,7	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС⁶	34 568,4	35 302,8	102,1%
- <i>Нелихвени разходи</i>	16 950,7	14 439,2	85,2%
Текущи	14 366,7	13 618,1	94,8%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	18,0	21,6	120,1%
Капиталови	2 566,0	799,5	31,2%
- <i>Лихви</i>	622,6	579,0	93,0%
По външни заеми	472,4	448,3	94,9%
По вътрешни заеми	150,3	130,6	86,9%
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	15 429,0	18 603,6	120,6%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	1 566,1	1 681,0	107,3%
Бюджетен баланс	-5 625,7	-4 381,7	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет за 2021 г. е **30 921,1 млн. лв.**, което представлява 106,8 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2021 година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет за 2021 г. е **27 336,5 млн. лв.**, което представлява 105,2 % изпълнение на годишните разчети. В сравнение с 2020 г. постъпленията в групата нарастват с 3 566,5 млн. лева (15,0 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **8 245,7 млн. лв.** или 107,5 % спрямо планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година нарастват с 1 347,0 млн. лв. (19,5 %). Приходите от **корпоративни данъци** за 2021 г. са в размер на 3 406,4 млн. лв. или 114,5 % спрямо годишния план. Сравнени с данните за предходната година постъпленията нарастват с 691,5 млн. лв. (25,5 %). Ръстът в изпълнението на приходите от корпоративни данъци за 2021 г. е следствие главно на по-високите с 685,5 млн. лв. приходи от корпоративен данък от нефинансови предприятия – ръст спрямо 2020 г. от 28,2 %. Достигнатият ръст на приходите от корпоративни данъци през 2021 г. е рекорден за последните десет години, както в стойностно изражение, така и в процент спрямо предходния период. При анализа на изпълнението следва да се отчетат предприетите мерки за подобряване събираемостта на приходите от страна на приходната администрация. Необходимо е да се

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ Разчети към ЗДБРБ за 2021 г. (обн., ДВ, бр. 104 от 08.12.2020 г., изм., бр. 77 от 16.09.2021 г.).

⁶ С оглед съпоставимост на показателите по ЗДБРБ за 2021 г. с отчетните данни, разчетите в позиция „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ са отнесени в съответните разходни позиции според основното предназначение на планираните средства.

отбележи, че авансовите вноски от корпоративен данък са голяма част от касовите постъпления през годината като съществува практика на внасяне на по-високи суми в края на периода, обусловена в известна степен от възможността за промяна на авансовите вноски до 15 ноември на текущата година и от регламентираната в закона лихва, в случаите на превишение с над 25 на сто на дължимия годишен корпоративен данък. Приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица са в размер на 75,9 млн. лв., като намаляват със 7,3 млн. лв. (8,8 %) спрямо декември 2020 година.

Приходите от данъци върху доходите на физически лица (ДДФЛ) са в размер на **4 839,3 млн. лв.** или 103,1 % спрямо заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 655,5 млн. лв. повече (15,7 %) спрямо предходната година. Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат развитието на пазара на труда и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство.

Редица сектори са пряко или косвено засегнати от наложените мерки за борба с пандемията в България и при основните търговски партньори, което от своя страна оказва влияние върху заетостта и трудовите възнаграждения на работещите в тези сектори, и съответно върху приходите от ДДФЛ. Въпреки удължаването на епидемичната обстановка и относително високата заболяемост от COVID-19 за периода, предприетите политики по доходите и антикризисните мерки, допринасят за преодоляване на негативния ефект от кризата и положителен прираст за бюджетните приходи от ДДФЛ.

По трудови правоотношения приходите от данъка за 2021 г. са 3 952,6 млн. лв., 101,9 % оспрямо годишните разчети. Тези приходи са с 466,0 млн. лв. (13,4 %) повече, в сравнение с предходната година. Върху размера на постъпленията влияние оказват: увеличението на минималната работна заплата за страната от 01.01.2021 г.; увеличението на минималните осигурителни прагове за 2021 г.; увеличение на заплатите в обществения сектор, вкл. на педагогическия персонал; промените в броя на наетите лица и заплащането на труда; промените в нивото на безработица; допълнителните възнаграждения на медицинския и немедицинския персонал, ангажиран с пациенти, заболели с коронавирус и рискови пациенти; мерките „60/40” и „80/20” за краткосрочна подкрепа на заетостта, чрез които държавата поема изплащането на 60 на сто, респективно 80 на сто от месечния осигурителен доход и дължимите осигурителни вноски за сметка на осигурителя в предприятия, чийто бизнес е пострадал от кризата с разпространението на заразата от коронавирус, и други.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към декември 2021 г. са в размер на 407,9 млн. лв., което е 104,3 % спрямо годишния разчет. През 2021 г. са постъпили с 60,3 млн. лв. повече приходи (17,4 %) спрямо предходната година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за довносяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 474,5 млн. лв., 113,7 % спрямо годишния разчет. За отчетния период са постъпили със 130,6 млн. лв. повече (38,0 %) спрямо края на 2020 година. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата кампания от НАП през месец юни за проверка на касови наличности. Кампанията е стартирана приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.) през 2018 г., 2019 г. и 2020 г., при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане, наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО. Касовата наличност на селектираните за проверка лица само за 2019 г. е в размер надвишаващ 569,6 млн. лева. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми.

Постъпленията от *окончателния данък върху приходите от лихви от депозити на физическите лица* са в размер на 4,3 млн. лева.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** за 2021 г. са в размер на **18 976,3 млн. лв.** или 104,2 % спрямо годишния разчет.

Приходите от ДДС са в размер на **12 978,5 млн. лв.**, което представлява 105,7 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2021 година. Съпоставени с 2020 г., приходите от ДДС се увеличават с 1 957,6 млн. лв. (17,8 %).

Една от причините, която оказва влияние върху структурата на приходите от ДДС през 2021 г. е излизането на Великобритания от Европейския съюз, в резултат на което постъпленията от ДДС от внос се увеличиха за сметка на приходите от ДДС от сделки в страната и ВОП.

В допълнение към това, в сила от началото на 2021 г., са приети и промени за усъвършенстване на законодателството и подобряване на режимите за прилагане и събиране на ДДС, свързани с въвеждане в Закона за ДДС на разпоредби на Директива (ЕС) 2017/2455 и Директива (ЕС) 2019/1995, приложими за трансгранична електронна търговия между данъчно задължени и данъчно незадължени лица. С измененията се подобряват и опростяват някои правила в системата на ДДС, в контекста на доставките на услуги и дистанционните продажби на стоки и някои вътрешни доставки на стоки, с цел подобряване на събираемостта на приходите от данъка и облекчаване на административната тежест.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* за 2021 г. е 4 549,5 млн. лв., като нараства с 1 052,4 млн. лв. (30,1 %) в сравнение с 2020 г. Това е исторически най-високият ръст, отчетен след влизането на България в Европейския съюз. Повишението на тези приходи е резултат от възстановяването на бизнес активността, повишаване на събираемостта, нарастването на цените на основни суровини, повишението на количествата на стоките, внасяни от трети страни, подобрения митнически контрол и надзор, прецизирането контрола върху елементите за облагане – тарифно класиране, държава на произход, митническа стойност, както и акцент на контрола върху приходоопределящи икономически оператори и стоките с най-голям фискален ефект. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни, цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото, както и въведената законодателна промяна от 01.07.2019 г. за възможност за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим за 2021 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 267,1 млн. лв., което е със 163,3 млн. лв. (14,8 %) повече от 2020 г. Стоките с най-значителен дял в прилагането на този режим са следните: стоки от глава „Руди, шлаки и пепели“ – 777,0 млн. лв. и стоки от глава „Мед и изделия от мед“ – 186,7 млн. лв. Общо 70 икономически оператори са се възползвали от възможността да отложат начисляването на ДДС.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* за 2021 г. възлизат на 8 429,0 млн. лв. и нарастват с 905,2 млн. лв. (12,0 %) спрямо предходната година. Невъзстановеният данъчен кредит към 31.12.2021 г. е в размер на 77,5 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **5 659,8 млн. лв.**, което е 100,3 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2021 г. Съпоставено с предходната година приходите от акцизи нарастват номинално с 215,2 млн. лв. (4,0 %). Освен промените в данъчното законодателство и усилията за подобряване на контрола и събираемостта на митническата администрация, влияние върху приходите от акцизи за 2021 г. оказват и отчетените обеми на потребление по групи акцизни стоки.

Във връзка с прилагането на схема за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство“

през 2021 г., на Министерство на земеделието, храните и горите е преведена сума в размер на 100 млн. лв., с 16 млн. лв. (19 %) повече спрямо 2020 година.

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: тютюн и тютюневи изделия (50,2 %); горива (43,1 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,4 %), други акцизни стоки (0,8 %) и авансови вноски (0,5 %). Постъпления от акциз към декември 2021 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 2 843,0 млн. лева;
- *Акцизите от горива* са в размер на 2 441,1 млн. лева;
- *Акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 307,7 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки* възлизат на 42,5 млн. лева;
- *Авансови вноски* – 25,5 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **48,3 млн. лв.**, при планирани за годината 50,0 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **289,7 млн. лв.** или 120,1 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2021 г., като заемат 1,1 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение с предходната година събраните мита са със 79,8 млн. лв. (38,0 %) повече. Постигнатите резултати се дължат както на промяна в условията на икономическата среда, която е в процес на възстановяване въпреки влиянието на наложените ограничителни мерки върху бизнеса, така и на предприетите мерки за подобряване на контрола. Всички показатели, които се използват за оценка на динамиката на приходите от мита при внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ отбелязват ръст през 2021 г. спрямо 2020 година. Подобрената организация на работа, довела до оптимално използване на кадровия потенциал, подобрения митнически контрол и надзор, прецизирането на контрола върху елементите за облагане – тарифен номер, държава на произход, количество, митническа стойност, както и акцент на контрола върху приходоопределящи икономически оператори и стоките с най-голям фискален ефект са мерки, които също допринасят за добрите резултати.

Основните фактори, от които зависят приходите от **мита и митнически такси** са следните:

- динамика в цените на енергийни и неенергийни суровини;
- реален растеж на световната и европейска икономика;
- подобряване на ефективността на митническия контрол, чрез извършване на проверки, изготвяне на указания, усъвършенстване на информационните системи за анализ на риска;
- синхронизиране на законодателството, процедурите и инструментите за митнически контрол на ЕС, с цел правилното определяне и събиране на публичните вземания от компетентността на митническата администрация.

По-високи постъпления от мита за 2021 г. се отчитат при следните групи стоки: „Чугун, желязо и стомана“ - приходите са с 26,8 млн. лв. повече спрямо 2020 г.; „Пластмаси и пластмасови изделия“ – приходите нарастват с 12,8 млн. лв. (83,9 %) спрямо тези за 2020 г.; „Автомобилни превозни средства, велосипеди и др.“ - приходите нарастват с 10,5 млн. лв. (57,3 %) спрямо постъпленията за 2020 г.; „Торове“ - приходите нарастват с 8,4 млн. лв. спрямо постъпленията за предходната година; „Електрически машини и апарати, електроматериали и техните части; апарати за записване или възпроизвеждане на звук, апарати за записване или възпроизвеждане на телевизионен образ и звук и принадлежности за тези апарати” - увеличение в размер на 6,0 млн. лв. (36,4 %) спрямо постъпленията през 2020 г. В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума за 2021 г. е 132,4 млн. лева, което представлява 45,8 % от всички мита, като за отчетната година приходите от мита за стоки, внесени от Китай бележат ръст спрямо 2020 г. с 22,5 %. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 29,5 млн. лева, 10,2 % дял и ръст от 35,6 % спрямо 2020 година. Следват приходите от мита за

стоки, внесени от Украйна (17,1 млн. лева, 5,9 % дял), Турция (13,2 млн. лева приходи, 4,6 % относителен дял) и САЩ (11,1 млн. лева приходи, 3,8 % относителен дял и спад от 12,3 %).

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет за 2021 г. са в размер на **114,5 млн. лв.** или 98,9 % от планираните със ЗДБРБ за 2021 година.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет за 2021 г. са в размер на **3 130,9 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии и други. През месец април 2021 г. постъпиха приходи с еднократен за годината ефект, които представляват първоначално концесионно възнаграждение за държавата от концесията на Летище София.

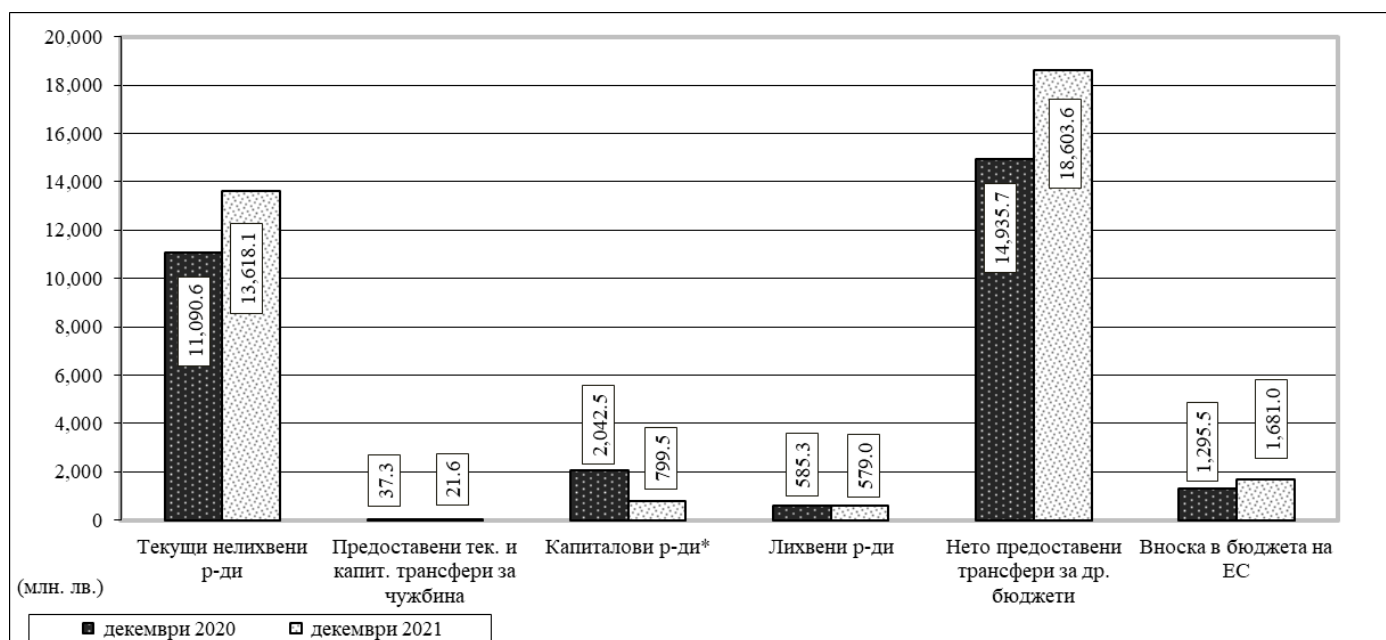
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет през 2021 г. са в размер на **453,7 млн. лв.** През месец ноември постъпи сума в размер на 450 млн. лв., която е с еднократен за годината ефект и представлява предоставени безвъзмездни средства от АЕЦ „Козлодуй“ по държавния бюджет в изпълнение на Решение №739 на Министерския съвет от 2021 г. за одобряване на Програма за компенсиране на небитови крайни клиенти на електрическа енергия.

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2021 г. е **35 302,8 млн. лв.** или 102,1 % спрямо предвидените със ЗДБРБ за 2021 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС към декември 2020 г. и 2021 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

- **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2021 г. са в размер на **14 439,2 млн. лв.**, което представлява 85,2 % от годишния разчет. Съпоставени с данните за 2020 г., нелихвените разходи нарастват с 1 268,8 млн. лв. (9,6 %).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 6 769,9 млн. лв. или 98,6 % от планираните за 2021 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 2 584,3 млн. лв. или 76,5 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 452,3 млн. лв. или 66,1 % от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др. По-ниското усвояване на годишния разчет се дължи на обстоятелството, че част от планираните средства в частта на социалните разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфер към общините, където съответно се отчитат. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 21,6 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 2 811,6 млн. лв., в т.ч. 1 310,0 млн. лв. за компенсиране на бизнеса за високите цени на електрическата енергия и природния газ за сметка на одобрените допълнителни средства с решение на Народното събрание, безвъзмездно предоставени средства от АЕЦ Козлодуй и реструктуриране на разходи по държавния бюджет. Освен тези средства са предоставени субсидии в размер на 187,2 млн. лв. за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 192,9 млн. лв. (в т.ч. 0,943 млн. лв. за предотвратяване на последици от стихийни бедствия – ПМС № 207/29.06.2021 г. и ПМС № 377/08.11.2021 г.) за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и 59,0 млн. лв. за „Български пощи“ ЕАД, (в т.ч. 34,4 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 24,6 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания). Освен това през 2021 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 328,5 млн. лв., от които 203,0 млн. лв. държавна помощ; 71,1 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 47,5 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 4,8 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 799,5 млн. лева. В частта на капиталовите разходи е отразена извършена трансакция през месец юли по възстановяване на средства по държавния бюджет от сметката за чужди средства на МРРБ в размер на 490 млн. лв., която по същество представлява възстановен разход и се отразява в намаление на разходите на касова основа.

От одобрените със ЗИД на ЗДБРБ за 2021 г. средства в резерва по централния бюджет за допълващи и компенсиращи мерки във връзка с COVID-19 и други в размер на 1,7 млрд. лв. са използвани общо средства в размер на 1,4 млрд. лв. в направленията, приети от Народното събрание. С най-голям дял са използваните средства за подпомагане на бизнеса и програмата за заетост в общ размер на около 0,6 млрд. лв. (чл. 1, ал. 5, т. 6, т. 9 и т. 10 на ЗДБРБ за 2021 г.), с които се осигури продължаване действието на мярката „60/40“, подпомагане на бизнеса в областта на транспорта и туризма, подпомагане на земеделските производители и други. Друго основно направление са разходите за социална подкрепа и помощ, както и за подкрепа на персонала на първа линия, пряко ангажиран с дейности по предотвратяване на разпространението на COVID-19, включително за поставяне на ваксини, закупуване на медикаменти и други (чл. 1, ал. 5, т. 3 и т. 4 на ЗДБРБ за 2021 г.). Използваните средства за сметка на резерва в тези направления са в размер на около 0,4 млрд. лв. Освен в посочените направления средства за сметка на одобрения от Народното събрание ресурс в частта на резерва бяха използвани и за финансово обезпечаване на провеждането на избори по Изборния кодекс (чл.1, ал. 5, т.8 на ЗДБРБ за 2021 г.), разплащане на дейности по текущ ремонт и поддръжка на републиканската пътна мрежа (чл. 1, ал. 5, т. 5 на ЗДБРБ за 2021 г.), за финансиране на дейности на ведомствата в условията на засилен миграционен натиск (чл. 1, ал. 5, т. 16 на ЗДБРБ за 2021 г.), и други.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.12.2021 г. са в общ размер на **579,0 млн. лв.** или 93,0 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на **448,3 млн. лв.** (от тях 13,3 млн. лв. са възстановени средства след приключване на операция по опрощаване на дълга на Судан), в т.ч. 423,6 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства са в размер на 24,7 млн. лв. (от тях 2,5 млн. лв. са по заемите с краен бенефициент търговско дружество).

През отчетния период не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет през 2021 г. са в размер на **130,6 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Платените лихви и отстъпки по ДЦК, емитирани на аукционен принцип са в размер на 134,8 млн. лв. Реализираните при аукционите премии над номинала от емисии ДЦК към 31.12.2021 г. (отчетени в намаление на разходите за лихви по вътрешния дълг) са съответно (-4,9) млн. лв.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет през 2021 г. е 18 603,6 млн. лв.,** в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 6 264,4 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 5 102,2 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 587,6 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 584,9 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 10,3 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 10 553,4 млн. лв., което представлява 122,8 % спрямо годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 1 077,2 млн. лв., 124,9 % спрямо годишния разчет.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.12.2021 г. от централния бюджет, възлиза на **1 681,0 млн. лева.**

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет към 31.12.2021 г. е отрицателно** в размер на **4 381,7 млн. лева.**

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.12.2021 г. е отчетено положително нетно външно финансиране по централния бюджет в размер на 858,6 млн. лева.

През отчетния период по централния бюджет са **усвоени 999,4 млн. лв.** по заеми от чужбина.

Усвоените средства, в размер на 511,0 млн. евро (999,4 млн. лв.), са по Споразумение за заем между Европейския съюз и Република България за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) вследствие на COVID-19, постъпили по централен бюджет през май, на два транша, съответно 8-годишен транш от 311 млн. евро и 25-годишен транш от 200 млн. евро.

Извършените погашения по заеми от чужбина по централния бюджет възлизат на 140,9 млн. лв. и са, както следва:

- ✓ 86,8 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие;
- ✓ 44,3 млн. лв. към Европейската инвестиционна банка;
- ✓ 9,8 млн. лв. към Банка за развитие на Съвета на Европа.

По **държавните инвестиционни заеми**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 117,3 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 19,0 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): В края на месец декември 2021 г. е отчетено положително нетно вътрешно финансиране на бюджета с държавни ценни книжа (ДЦК) в размер на 2 959,2 млн. лв. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 3 758,4 млн. лв. или са емитирани 3 800,0 млн. лв. ДЦК на обща номинална стойност, както следва: през февруари - петгодишни облигации в обем 200 млн. лв. номинална стойност при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на (-0,17) и облигации с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 300 млн. лв. при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,14 %; на 22 март Министерството на финансите (МФ) преотвори емисия петгодишни ДЦК (деноминирана в лева с падеж 24.02.2026 година), като на проведения аукцион са пласирани ДЦК за 300 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на (-0,10 %). През септември са проведени два аукциона за пласмент на ДЦК, като на 7 септември 2021 г. МФ преотвори и пласира емисия 5-годишни ДЦК за 200 млн. лв. съвкупна номинална стойност при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер от (-0,15 %) и съответно - на 20 септември 2021 г. емисия 10,5-годишни ДЦК за 300 млн. лв. съвкупна номинална стойност при постигната среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,20 %. През октомври са проведени два аукциона за пласмент на ДЦК, като на 11 октомври 2021 г. МФ преотвори емисия 5-годишни ДЦК и бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на -0,02 % и на 25 октомври 2021 г. МФ преотвори емисия 10,5-годишни ДЦК. На проведения аукцион бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,53 %. През ноември са проведени 3 аукциона за пласмент на ДЦК. На 8 ноември 2021 г. МФ преотвори емисия 5-годишни ДЦК, бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на -0,27 %. На 15 ноември 2021 г. МФ пусна в обращение нова емисия 3,5-годишни ДЦК, на проведения аукцион бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,13 %. На 22 ноември 2021 г. МФ пусна в обращение нова емисия 7,5-годишни ДЦК, на проведения аукцион бяха пласирани успешно ДЦК за 500 млн. лв. съвкупна номинална стойност при среднопретеглена годишна доходност в размер на 0,49 %.

Отчетените погашения в края на декември 2021 г. са в размер на 799,2 млн. лв., в т.ч. през февруари Министерството на финансите погаси емисия 4-годишни ДЦК от 2017 г. в обем от 200 млн. лв. и 7-годишни ДЦК от 2014 г. в размер на 145 млн. евро (283,6 млн. лв.) номинална стойност; през юли емисия 10,5-годишни ДЦК от 2011 г. в обем 315,6 млн. лева.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) през 2021 г. са в размер на **12 592,6 млн. лв.** или 100,7 % спрямо годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 12 229,9 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 8 840,7 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 3 389,2 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове през 2021 г. са в размер на **23 084,5 млн. лв.**, което представлява 109,6 % спрямо разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 16 532,6 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 5 121,2 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините през 2021 г. са в размер на **2 829,8 млн. лв.** или 108,6 % спрямо годишния разчет към ЗДБРБ за 2021 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 1 309,9 млн. лв. или 113,9 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2021 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 520,0 млн. лв., което е 104,5 % спрямо годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 53,1 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети са в размер на **8 763,2 млн. лв.** или 115,7 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2021 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 7 759,8 млн. лв. (119,0 % спрямо годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 967,3 млн. лв. или 95,0 % от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 36,1 млн. лв. или 104,5 % спрямо разчета за годината.